

Amerika predlaga skupno akcijo proti španskemu diktatorju Francu

Angres britskih stro-
nih unij se izrekel za
prelom odnošajev

PANSKE ČETE BRANE OB MEJI

London, 28. febr.—Pritisk na
vsko vlado v zvezi s kampa-
na Velika Britanija pretirga
domatične in ekonomske od-
režimom španskega dik-
torja Franco, se je povečal po
tutnju, da sta vladni v Londonu
Parizu dobili ameriško noto,
kjer skupno akcijo Ameri-
ke Velike Britanije in Francije
podstranitev Francovega reži-
ma.

Angres britskih stro-
nih unij se izrekel za
prelom odnošajev

London, 28. febr.—Pritisk na
vsko vlado v zvezi s kampa-
na Velika Britanija pretirga
domatične in ekonomske od-
režimom španskega dik-
torja Franco, se je povečal po
tutnju, da sta vladni v Londonu
Parizu dobili ameriško noto,
kjer skupno akcijo Ameri-
ke Velike Britanije in Francije
podstranitev Francovega reži-
ma.

London, 28. febr.—Pritisk na
vsko vlado v zvezi s kampa-
na Velika Britanija pretirga
domatične in ekonomske od-
režimom španskega dik-
torja Franco, se je povečal po
tutnju, da sta vladni v Londonu
Parizu dobili ameriško noto,
kjer skupno akcijo Ameri-
ke Velike Britanije in Francije
podstranitev Francovega reži-
ma.

London, 28. febr.—Pritisk na
vsko vlado v zvezi s kampa-
na Velika Britanija pretirga
domatične in ekonomske od-
režimom španskega dik-
torja Franco, se je povečal po
tutnju, da sta vladni v Londonu
Parizu dobili ameriško noto,
kjer skupno akcijo Ameri-
ke Velike Britanije in Francije
podstranitev Francovega reži-
ma.

Attlee se upira demobilizaciji

Močna sila potrebna za zaščito

London, 28. febr.—Premier
Attlee se je uprl zahtevi kon-
servativcev, naj pospeši demo-
bilizacijo vojakov. V svojem
govoru v parlamentu je nagla-
sil, da Velika Britanija potrebu-
je močno oboroženo silo v inte-
resu lastne zaščite in varnosti.

Premier je rekel, da mora Ve-
lika Britanija imeti oboroženo
silo najmanj 1,100,000 mož. On
je razkril, da je v orožjih in mu-
nicijskih tovarnah še vedno upo-
slenih čez pol milijona delav-
cev.

Pospešitev demobilizacije je
predlagal konservativec Oliver
Lyttelton, ki je bil minister za
vojno produkcijo v Churchillovi
vladi. On je dejal, da iznajdba
atomske bombe je v bistvu za-
vrženje tradicij in metod arma-
de in mornarice.

Lyttelton je dejal, da Velika
Britanija stoji pred kritično e-
konomsko situacijo, zaeno pa je
svetovni vladi, naj zavrne načrt
glede podržavljenja industrij.

Kongresnik Shafer opazil komuniste

Washington, D. C., 28. febr.—
Kongresnik Shafer, republika-
nec iz Michigana, je opazil a-
meriške komuniste v svojem go-
voru v kongresu. Dejal je, da
skušajo paralizirati produkcijo
ameriških industrij s provokaci-
jami stavk, da postane Amerika
sila tretjega reda. Shafer je o-
menil, da je Stalin odredil oja-
čanje ruske armade, mornarice
in letalske sile, dočim ameriški
Komunisti vodijo agitacijo proti
sprejetju zakonskega načrta
glede obvezne vojaške službe in
vežbanja.

Vandenberg priporoča prijateljstvo z Rusijo

Washington, D. C., 28. febr.—
Senator Vandenberg, republika-
nec iz Michigana, je v svojem
govoru v senatu priporočal utri-
ditve prijateljskih vezi, med A-
meriko in Rusijo. Izjavil je, da
more le prijateljstvo med drža-
vama zagotoviti trajni svetovni
mir. Vandenberg je bil član a-
meriške delegacije na zborova-
nju organizacije Združenih na-
rodov v Londonu.

Opozicija proti stano- vanjskemu programu

Washington, D. C., 28. febr.—
Republikanci in demokrati iz
južnih držav so se strnili v opo-
ziciji proti stanovanjskemu pro-
gramu, katerega je predložil
predsednik Truman kongresu.
Program določa zgradnjo 2,700-
000 novih hiš v tem in prihod-
njem letu. Opozicija se je že
odločila, da bo kot enota glosa-
vala proti izvajanju programa.
Znamenja kažejo, da bo uspeša.

Franco prekladal vse dopuste vo-
jakov po naznanilu francoske
vlade, da bo zaprla mejo ob
Spaniji v petek. Ta korak je
uvod v prelom diplomatskih in
ekonomskih odnošajev med
Francijo in Spanijo.

Uradni komunikacije pravi, da
bodo vse komunikacijske zveze
med Francijo in Spanijo pretr-
gane jutri. Španski parniki, ki
se nahajajo v francoskih lukah,
bodo lahko odpluli v španska
pristanišna mesta.

Diktator Franco se ni kome-
ntiral akcije francoske vlade, to-
da vodilni madridski listi so ob-
javili uvodnike z ostro obsodbo
francoskih komunistov in So-
vjetske unije.

Domače vesti

Nov grob na vzhodu

Brooklyn, N. Y.—Dne 25. febr.
je tukaj umrl John Gasperin,
star 62 let, doma od Radovljice
na Gorenjskem, v Ameriki 38
let. Tukaj zapuša ženo, sina,
tri hčere in brata. Bil je član
društva 140 SNPJ.

Iz Clevelanda

Cleveland.—V pondeljek je v
Collinwoodu umrla Frances Sra-
kar, stara 62 let, doma iz Brda
pri Ljubljani, v Ameriki 39 let.
Zadel jo je mrtvoud. Bila je
članica društva Waterloo Grove
110 WC in zadnjih devet let
vdova. Zapuša sina, dve poro-
čeni hčeri, brata Johna Accetta
in štiri vnuke, v starem kraju pa
dva brata in dve sestre.—V bol-
nišnici je umrla Mary Helen
McSweeney, rojena Pakiš v Cle-
velandu, stara 39 let. Zapuša
moža, očeta, dve sestre in tri
brate. Živela je v Euclidu.—V
nedeljo je umrl gostilničar Math
Dobrinč. Obhajal je svoj 65.
rojstni dan, šel zvečer k počit-
ku, zjutraj pa ga je žena našla
mrtvega. Doma je bil od Kar-
lovca na Hrvaškem in v Ameri-
ki 45 let. Bil je član HBZ in
SDZ. Poleg žene zapuša dve
pastorki in brata.—Pri družini
Leo Perušek v Collinwoodu so
se oglasile vile rojenice in pu-
stile sinčka.—Častno je bil od-
puščen od vojakov Raymond B.
Zupančič, služil tri leta, preko
maja 28 mesecev, in sicer pri
zdravniškem oddelku v Angliji.

—Z Japonske je prišel na 30-
dnevni dopust T. 5 Frank L. Ur-
banja. Dopust je dobil radi bo-
lezni svojega brata Vincenta.
Stanuje pri svoji sestrini in vsku-
Johnu Oblaku, 25. marca pa se
vrne h kadru v Fort Belvoir,
Va.—Vile rojenice so se oglasile
tudi pri družini Jack Debevec v
Euclidu in pustile hčerko.

Korejski komunisti hvalijo Rusijo

Vzpostavitev političnih pravic

Seoul, Koreja, 28. febr.—Vodi-
telji korejske komunistične
stranke so objavili deklaracijo,
v kateri poveličujejo rusko po-
litiko v severni Koreji, ki je pod
okupacijo sovjetskih čet. Južna
Koreja je pod okupacijo ameri-
ških sil.

Deklaracija je dokaz, da bodo
komunisti nadaljevali kampanjo,
da dobijo oblast v narekovanju
smernice v notranjih zadevah de-
žele. "Ako bi se oportunistični
elementi v južni Koreji postavi-
li na stran resnice, zavrgli hi-
navščino in se obrnili proti re-
akciji, bi nastala enotnost," pravi
deklaracija. "Japonci, ki še
držijo važne pozicije v uradih v
ameriški okupacijski coni, bi bili
kmalu odstranjeni."

Stališče korejskih komunistov
je potisnilo na površje nove pro-
bleme, ki bodo delali preglativce
skupni ameriško-ruski komisiji,
kateri je bilo poverjeno varšvo
Koreje. Člani te komisije se
bodo sestali na seji 6. marca. Na
tej bo razprava o ustanovitvi za-
časne korejske vlade.

Izjava korejskih komunistov
vsebuje naznanilo o formiranju
ljudskih odborov v severni Ko-
reji. Naznanilo naglašja, da bo-
do ti odbori tvorili podlago de-
mokrati.

General John R. Hodge, po-
veljnik ameriške okupacijske si-
le v južni Koreji, ima zveze sa-
mo s člani korejskega sveta, ka-
teremu načeljuje dr. Sygman

Unija ADF obdolže- na stavkolomstva

Obsodba agitacije za vrnitev na delo

Chicago, 28. febr.—Uradniki
unije oljnih delavcev CIO so ob-
dolžili agente mednarodne brat-
ovščine voznikov ADF, da sku-
šajo zlomiti stavko proti Corn
Products Co. v Argu, čikaškem
predmestju. Agenti skušajo pre-
govoriti stavkarje, naj se vrnejo
na delo.

Unija CIO, ki je zmaga pri
volitvah, je predstavnica vseh
delavcev pri kolektivnih poga-
janjih. Stavko je oklical 15.
januarja, ko je kompanija zav-
nila zahtevo glede zvišanja pla-
če. V stavki je zavojevanih o-
krog 1500 delavcev.

Agenti unije ADF obiskujejo
stavkarje, da jih pridobijo za vr-
nitev na delo. J. W. Powers, u-
pravitelj tovarne Corn Products
Co., je dejal, da unija ADF ni
ma članov med delavci.

Besednik kompanije je prej
naznanil, da se pogajanja z vo-
ditelji unije CIO glede končanja
stavke nadaljujejo. Kompanija
je ponudila zvišanje plače za 15
in pol centa na uro, unija pa za-
hteva zvišanje za 17 centov na
uro.

Napoved zvišanja živiljskih stroškov

Voditelji unij CIO kritizirajo Trumanovo politiko

Washington, D. C., 28. febr.—
Marriner S. Eccles, načelnik od-
bora federalnega rezervnega si-
stema, je napovedal, da se bodo
živiljski stroški zvišali za de-
set odstotkov kot posledica nove
politike glede medz in cen. On
je nastopil pred člani kong-
resnega odseka za bančne in
denarne zadeve.

Eccles je predlagal ohranitev
sedanjega sistema kontrole cen,
da se prepreči inflacija. Citiral
je številke, ki dokazujejo, da so
se živiljski stroški zvišali za 30
odstotkov od 1. 1941.

"Zvišanje medz je upravičeno
le, ako se krije z večjo produk-
cijo in večjimi profiti brez zvi-
šanja cen," je dejal. "Očitno je,
da se bodo živiljski stroški zvi-
šali za deset odstotkov kot po-
sledica nove politike glede medz
in cen."

Voditelji unij Kongresa indu-
strijskih organizacij so po svoji
seji podali izjavo z ostro kritiko
mezdne politike Trumanove ad-
ministracije. V tej so se izrekli
za odpravo vladne kontrole zvi-
šanja plač. Poslali so tudi pismo
Chesterju Bowlesu, novemu di-
rektoru urada za ekonomsko
stabilizacijo, s svarilom, da bo
sedanja mezdna politika povzro-
čila zavlačevanja konfuzijo in
stavke.

Pismo je podpisal Philip Mur-
ray, predsednik Kongresa indu-
strijskih organizacij. V tem se
je izrekel proti določi, da mora
Bowlesov urad odobriti mezdna
zvišanja, preden stopijo v velja-
vo.

Besednik Ameriške delavske
federacije je prej obsodil novo
politiko glede medz in cen. Izja-
vil je, da bo rezultirala v oklicu
stavk po unijah ADF, če se bo
izvajala.

Rhee Komunisti so zavrnili
ponudbo, naj se pridružio svetu,
ki v teoriji reprezentira vse pre-
bivalce v južni Koreji. Dr. Rhee
je dejal, da bo svet skušal vzpo-
staviti politične pravice, zaeno
pa je naglašja, da je prijatelj So-
vjetske unije. Izrazil je tudi ob-
zavezanost, ker komunisti nočejo
sodelovati s člani njegovega
sveta.

INDIJSKE ČETE SE UPRLJE V JUBBULPORU

Britske avtoritete sku- šajo zatreti revolto

REBELNI MORNARJI V JEČI

Bombaj, Indija, 28. febr.—Sem
dospelo poročilo pravi, da se je
čez 2500 indijskih vojakov upro-
lo v Jubbulpuru, 550 milj severo-
vzhodno od Bombaja. Zapustili
so svoje barake in organizirali
demonstracije proti britski nad-
vladi Indije.

Britske avtoritete so poslale
britske čete v akcijo proti re-
belem. V bitki, ki je sledila, je
bilo več ubitih in ranjenih. Re-
beli so v demonstracijah nosili
zastave indijske kongresne
stranke in Muslimske lige. Britske
avtoritete so priznale, da je
situacija kritična, zaeno pa so
izrazile bojazen pred razširje-
njem revolte.

Indijski vojaki so organizirali
demonstracije v znak simpatije
z indijskimi mornarji, ki so se
uprli britskimi avtoritetam zad-
nji teden in zastavkali. Demon-
stracije so bile tudi protest proti
obsodbi častnika, ki je služil v
indijski narodni armadi. Jub-
bulpore je vojaški center v pro-
vinciji Nagpur.

V Bombaju, kjer so se vršile
bitke med britskimi četami in
indijskimi civilisti, je bil vzpo-
stavljen mir. Izgleda, da je to
mir pred viharjem. V bitkah je
čez 300 oseb ubitih in 1500 ran-
jenih.

Vest iz Lahora v severni In-
diji omenja obnovo demon-
stracij proti britskimi avtoritetam.
Demonstracije so organizirali di-
jaki v znak protesta proti areta-
ciji rebelnih indijskih mornar-
jev. Ti so bili odvedeni v ječe,
v katerih čakajo na obravnavo.
Brtske avtoritete so naznanile,
da bodo rebeli kaznovani.

Voditelji kongresne stranke in
Muslimanske lige so obsodili
britske avtoritete, ki zatirajo gi-
banje za neodvisnost Indije. Iz-
javili so, da se bo borba za ne-
odvisnost nadaljevala.

Nehru apelira na indijske vojake

Signal za revolucijo bo dan o pravem času

Bombaj, Indija, 28. febr.—Ja-
waharlal Nehru, vodja indijske
kongresne stranke, je naslovil
apel vsem indijskim vojakom v
armadi, članom mornarice in le-
talske sile, naj ne pobijajo svojih
rojakov na ukaz britskih av-
toritet.

Nehru je govoril pred množi-
co čez 100,000 ljudi. Indijskim
milijonom je svetoval, naj dela-
jo mirno za neodvisnost Indije,
obenem pa je naglašja, da bo dan
signal o pravem času, če bo po-
trebna revolucija. Rekel je tu-
di, da problemi in poteškoče In-
dije ne bodo rešene, dokler ne
bodo britske čete zapustile de-
želo.

Odmeva se ni na izjavo gene-
rala Claude Auchinleeka, vr-
hovnega poveljnika britskih o-
boroženih sil v Indiji, da ne bo
masnih represalij za one, ki so
se udeležili protibritskih izgre-
dov v Bombaju in drugih indijs-
kih mestih. Dejal je, da bodo
kaznovani samo voditelji.

V Bombaju je bil vzpostavljen
mir po krvavih bitkah med brit-
skimi četami in domačini. Brit-
ske vojaške enote še vedno stra-
žijo javna poslopja. Več brit-
skih križark in rušilcev se na-
haja v luki.

Poročilo iz Madrasa omenja
obnovo izgrediv. Štiri osebe so

Truman priporoča nasičevanje revežev

Američani naj jedo manj

Washington, D. C., 28. febr.—
Predsednik Truman je apeliral
na Američane, naj jedo manj, da
bo lahko Amerika pošiljala ži-
vila lačnim prebivalcem v Ev-
ropi in Aziji. On je naznanil,
da se bo o problemu nasičeva-
nja revežev vršila diskuzija na
konferenci v Washingtonu jutri.

Truman je povabil na konfe-
renco bivšega predsednika Hoo-
vera in več drugih prominentnih
oseb. Hoover je bil živilski ad-
ministrator in član več medna-
rodnih pomožnih organizacij v
teku in po zaključanju prve sve-
tovalne vojne.

Naznanilo iz Bele hiše pravi,
da je Hoover sprejel povabilo.
Drugi, ki so bili povabljeni, so
se tudi odzvali. Med temi so
Sheldon Clark, direktor Sinclair
Oil Corp.; Clarence Francis, na-
čelnik General Foods Crp.; Hen-
ry R. Luce, publicist; dr. Wil-
liam L. Myers, predsednik uni-
verze Cornell; Emily G. Dickin-
son, predsednica Lige volik;
Eric Johnston, predsednik Ame-
riške trgovske zbornice, in več
drugih.

Truman je dejal, da bo na
konferenci razprava o progra-
mu glede prostovoljnega znižanja
porabe živil v Ameriki, da se
poveča pošiljanje živil v dr-
žave, v katerih je akutno po-
manjkanje. Predsednik je izra-
zil upanje, da se bo ameriško
ljudstvo odzvalo njegovemu a-
pelu.

Velik ameriški upliv v Berlinu

Program denacifi- kacije izkazuje uspehe

Berlin, 28. febr.—Polkovnik
Frank L. Howley je v svojem
poročilu, ki krije šest mesecev
ameriške udeležbe v zavezniški
vojaški vladi, dejal, da je ameri-
ški vpliv v Berlinu večji kot pa
britski, ruski in francoski vpliv.

Howley je pohvalil tudi ko-
operacijo med zaveznički v admi-
nistraciji Berlina ter naglašja,
da program denacifikacije izka-
zuje uspehe. Dejal je, da sedaj
ni nacistov v Berlinu.

(Izjava polkovnika Howleyja
ni v soglasju z izjavo članov ko-
misije Svetovne federacije stro-
kovnih unij. Člani te komisije
so preiskovali situacijo v Berli-
nu in drugih nemških mestih in
krajih več tednov. Po dovršitvi
svojega dela so objavili poročilo,
da imajo nacisti še vedno
važne pozicije v uradih admini-
stracij v vseh štirih zavezniških
okupacijskih conah.)

"Skupna zavezniška admini-
stracija v Berlinu je stalno na
delu," pravi Howley v svojem
poročilu. "To delo preseneča
celo Nemce in je dokaz solidar-
nosti med zaveznički. Ti so de-
monstrirali svojo odločnost za
skupno delo."

Eksplodizija bombe v palestinskem mestu

Jeruzalem, Palestina, 28. febr.
Tri osebe so bile ubite in osem
ranjenih pri eksploziji bombe v
Tel Avivu. Policija sodi, da so
bomba položili židovski teroristi.

bile ubite in čez 20 ranjenih v
bitki z britskimi četami.

London, 28. febr.—Premier
Clement Attlee je izjavil v pa-
rlamentu, da njegova vlada pod-
pira generala Auchinleeka, po-
veljnika britske sile v Indiji.
Dejal je, da general uživa za-
pajanje odgovornih britskih kro-
gov.

KOMISIJA ZA DALJNI VZHOD USTANOVljena

Rusija dobila besedo v ustroju za kontrolo Japonske

KITAJSKI KROGI VZNEMIRJENI

Washington, D. C., 28. febr.—
Državni tajnik James F. Byrnes
je naznanil ustanovitev komisije
za Daljni vzhod. Komisijo tvo-
rijo reprezentanti enajstih držav,
ki so bile udeležene v vojni pro-
ti Japonski. Te so Amerika, Ru-
sija, Velika Britanija, Kitajska,
Avstralija, Nova Zelandija,
Holandija, Francija, Kanada, Fi-
lipini in Indija.

Komisija je bila ustanovljena
v smislu zaključka, ki je bil
sprejet na konferenci zunanjih
ministrov v Moskvi v decembru
preteklega leta. Člani komisije
bodo narekovali americe glede
okupacije in kontrole Japonske.

Rusija kot članica komisije bo
dobila važno besedo glede kon-
trole Japonske, kjer je doslej
imel izključno oblast general
Douglas Mac Arthur, poveljnik
okupacijskih sil. Rusija ne bo
mogla vetirati dosedanjih za-
ključkov, lahko pa bo bodoče.
Ona bo lahko na primer vetirala
predlagano revizijo japonske
ustave, če ne bo določala odpra-
vo monarhije. Japonska komu-
nistična stranka vodi kampanjo
za likvidacijo monarhističnega
sistema.

Byrnes je v svojem govoru po-
veličeval ustanovitev komisije.
"V Moskvi sklenjeni dogovor je
postavil podlago, na kateri bodo
lahko zavezniške države, ki so
bile udeležene v vojni na Paci-
fiku, narekovali americe glede
kontrole Japonske," je dejal.
"Vsa odgovornost za mir in var-
nost na Pacifiku je v rokah čla-
nov komisije."

Za načelnika komisije je bil
imenoval general Frank Mc-
Coy, ki je bil prej član posveto-
valne komisije za Daljni vzhod,
za tajnika pa Nelson T. Johnson.

Byrnes je dejal, da so kitajski
krogi vznemirjeni, ker Rusija
zavlačuje evakuacijo svojih čet
iz Mandžurije. Zavlačevanje je
izzvalo protiruske demonstracije
v kitajskih mestih.

Rudarska unija se bo morda pridružila CIO

Springfield, Ill., 28. febr.—
Progressivna rudarska unija, ki
se je na svoji konvenciji izrekla
za odcepitev od Ameriške delav-
ske federacije, se bo morda pri-
družila Kongresu industrijskih
organizacij. O tem koraku se
vrši razprava na konvenciji. U-
nija se je odcepila od ADF v
znak protesta proti članom ekse-
kutivnega sveta, ki so odobrili
prošnjo Lewisove organizacije
UMWA glede vrnitve v federa-
cijo. Progressivna rudarska uni-
ja ima okrog 35,000 članov.

Peti regiment pomor- ščakov bo premeščen

Peiping, Kitajska, 28. febr.—
Peti regiment ameriških pomor-
ščakov, kateremu poveljuje pol-
kovnik Theodore Holdhal, bo
premeščen v Tangšan, 60 milj
severno od Tientsina, in Kailin,
kjer so premogovniki. Pomor-
ščaki bodo stražili premogovni-
ke. V Kailinu so že enote sed-
me divizije pomorščakov.

Izpraznitev hiš v Tokiju odreja

Tokio, 28. febr.—Glavni zavez-
niški stan je odredil izpraznitev
hiš v Tokiju, v katerih se bodo
nastanile žene ameriških častni-
kov. Lastniki hiš so bili opozor-
jeni, da bodo kaznovani, če bo-
do odstranili pohištvo.

PROSVETA

GLASILO IN LASTNINA SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

Organ of and published by Slovene National Benefit Society

Naročnina za Združeno državo (izven Chicago) in Kanado \$6.00 na leto, \$3.00 za pol leta, \$1.50 za četrt leta; za Chicago in Ciceru \$7.50 za leto, \$3.75 za pol leta; za inosemito \$9.00.

Subscription rates: for the United States (except Chicago) and Canada \$6.00 per year, Chicago and Ciceru \$7.50 per year, foreign countries \$9.00 per year.

Cena oglasov po dogovoru.—Rokopisi dopisov in nenaročenih člankov se ne vračajo. Rokopisi literarne vsebine (črtice, povesti, drame, pesmi itd.) se vrnejo pošiljatelju le v slučaju, če je priložil poštulino.

Advertising rates on agreement.—Manuscripts of communications and unsolicited articles will not be returned. Other manuscripts, such as stories, plays, poems, etc., will be returned to sender only when accompanied by self-addressed and stamped envelope.

Naslov na vse, kar ima stik s listom:

PROSVETA

2857-59 So. Lawndale Ave., Chicago, Illinois

Datum v oklepaju na primer (March 31, 1946), poleg vašega imena na naslovu pomeni, da vam je s tem datumom potekla naročnina. Pono-vite jo pravočasno, da se vam list ne ustavi.

Indija v plamenih revolte

Za britski imperij so napočili težki časi. Vsa Indija, ki je po izjavi Winston Churchill "žlahtni kamen imperija," je v plame-nih odprte revolte. Veliki nemiri in demonstracije proti angleški oblasti so bile zadnje dni na dnevnem redu tudi v Egiptu in strmo-glavile lufarskega egiptopske vlado. Nemiren je tudi ves levantski svet—Palestina, Sirija in Libanon. Palestina je že star glavobol za britsko oblast. Zadnje čase je postala še bolj nemirna in neza-dovoljna. Enako Sirija in Libanon, ki sta zadnjič prišli pred zaščitni svet Zveze narodov za zahtevo, da morata Anglija in Fran-cija takoj odpoklicati svoje vojaštvo iz obeh dežel.

Zunanji minister Bevin je v spopadih z Višinskim, zastopnikom Rusije, v zaščitnem svetu UNO sicer "zmagal"—v zadevah Grčije, Sirije, Libanona in Jave. "Čast" Anglije je bila oprana. Toda to je bila Pirova zmaga, kajti iste dni, ko sta se lasala Bevin in Višinski, je zajel plamen odprte revolte vso Indijo in tudi v Egiptu je moral angleško vojaštvo nastopiti proti sovražnim demonstra-cijam z orožjem. V Indiji pa je nastal punt tudi v indijski mor-narici.

Tako se je angleška delavska vlada znašla v zelo težkem polo-žaju, posebno pa Bevin in Attlee. Podedovala je težko dedščino doma in v tujini. Nam jo je lahko kritizirati, toda kdor koli bi bil na njenem mestu, bi skušal "rešiti, kar se rešiti da." Tak je zakon vseh vlad, pa bile desničarske, centristične ali skrajno levičarske. V tem članku se bomo dotaknili samo Indije.

O Indiji-Koromandiji smo slišali legende že v naših otroških letih. Te legende so jo prikazovale v zelo romantični luči, kot bajno de-želo silnega bogastva in romantičnih dišav.

Indija je res dežela začimbenih dišav in velikega bogastva. Toda obenem je tudi dežela silne revščine, kakršna ni poznana nikjer drugje na svetu. To neprimerno revščino, v kateri živi 99% 400-milijonskega indijskega prebivalstva, spremlja tudi veličanska ignoranca in vrževerstvo že od pamтивеke.

Bogastvo poznajo le indijski principi in brahmanska (bogataška) kasta, kakor tudi angleški vladarji. Široke ljudske mase, 99% prebivalstva, pa se le redkokdaj najdejo do siteda, stotisoči milijoni sploh nikdar. Masno umiranje od lakote ni v Indiji nobena red-kost. Pred par leti je zajela velika lakota Bengalsko provinco, kjer je pokosila blizu dva milijona prebivalstva. Letos pa grozi še večja lakota v južnih krajih Indije. Ako Indija od neke ne dobi šest milijonov ton živeža (riža), računajo, da bo pomrlo od lakote najmanj pet milijonov Indijcev. Prav to prižiga tudi pla-mene tekoče revolte.

Indija je postala krona ali "žlahtni kamen" angleškega imperija pred nekako 350 leti. Z razvojem merkantilizma, očeta kapitaliz-ma, se je angleška buržvazija vrgla z vso silo na gradnjo imperija. Pri tem je postala zelo podjetna in prekosila vse imperialiste. S porazom Španije, takrat največje pomorske in imperialistične sile, si je odprla prsto pot širom sveta. Njeni korzarji so dosegli tudi Indijo in se vrnili domov s pripovedkami o silnem bogastvu in s tovari dišav, kuhinjskimi in drugačnimi, ki so imele naravnost fantastične cene.

Torej v Indijo po dišave, po bogastvo! Angleške buržvazije se je polastila nekakšna manija. Vse je govorilo o Indiji-Koroman-diji, vse sanjalo o velikem bogastvu.

Trgovskim ekspedicijam v Indijo-Koromandijo je sledilo orga-niziranje Vzhodne Indijske družbe, delniškega podjetja s kron-skim čarterjem ali poslovnico. Angleška buržvazija je namreč že v merkantilistični dobi razvila poseben instrument, s katerim je pričela graditi svoj imperij. Ta instrument so bile delniške družbe za izkoriščanje kolonij. Te družbe so pričele razvijati tudi ameriške kolonije.

Vzhodno-indijska družba je od angleškega kralja dobila monopol za razvijanje trgovine z Indijo. V razmeroma kratkem času je postala silno močno in zelo dobičkonosno podjetje. Njene di-vende so znašale tudi po tisoč odstotkov na leto. Štiti so jo, kot vse slične kolonijalne delniške družbe, angleški bajonetni in bojna mornarica. V doglednem času je ta družba postala vladar Indije in svojo oblast odzdržala do sredi zadnjega stoletja. Leta 1858 je Indija prišla pod kronska oblast.

Kako je Vzhodno-indijska družba dobila oblast nad Indijo, je dolgo in zanimivo poglavje, ki se ga tukaj ne moremo niti dotak-niti. Posluževala se je seveda vseh sredstev, tudi tipično Hitler-jevih metod. Angleški kramarji, ki so izpodrinili Portugalce in Špance, so tam našli staro, zelo primitivno, kasno civilizacijo, ka-teri so vladale razne dinastije in principi in grofi. Te so dobili na svojo stran deloma s trdo pestjo—s svojo privatno armado—in deloma zavezavo, da bodo protektirali njih grofije, oblast in privi-legije. "Vi pomagajte nam, mi bomo pomagali vam."

Tega načela so se verno držali ves čas in šli vsem domačim ma-haradžem in drugim pijačkam na roke, slednji pa obratno Angl-em. Skupno so pili kri indijskim masam, jih držali v temi in praznovanju. Še več! Angleži so tudi uničili vso vaško komun-alno gospodarstvo in celovsko obrt, na katerih je stala stara In-dija. Da so odprli trg za svoje fabriške izdelke, s katerimi so po-plavljali Indijo. Iz istih razlogov so na vse načine tudi ovirali industrijski razvoj Indije. Vsi vladni potrebi so to dovolili šele v prvi svetovni vojni, po vojni pa zopet pričeli metati polena pod noge mladi indijski industriji. Slednja je dobila večji razmah zopet v drugi svetovni vojni in se v zadnjih letih zelo razvila. (Se nadaljuje.)

Glasovi iz naselbin

USPEŠNA MISIJA DELEGACIJE RDEČEGA KRIŽA V KANSAS CITYJU

Kansas City, Kan.—Naš Jugoslovanski ameriški koncil se je potrudil, da je delegacija Rdečega križa Jugoslavije imela si-jajen uspeh 5. 6. in 7. feb., ko se je nahajala med nami.

Delegati Rdečega križa Jugo-slavije so dospeli 5. feb. iz St. Louisa in po kratkem počitku so obiskali Rdeči križ v Kansas Cityju, Mo., popoldne pa so ime-li interview pri časopisu Kansas City Star, ob treh popoldne pa so bili sprejeti od Chamber of Commerce. Ta sprejem je aranžiral postojanka Rdečega križa Wyandotte. Sprejema se je u-deležilo približno dve sto oseb, ki so zastopale kulturne, mest-ne, civilne in druge organizaci-je. Igral je tamburaški zbor Balkan Mountaineers in servi-rana je bila jugoslovanska hra-na.

Ob šestih zvečer pa je imela delegacija interview na radio-oddaji WDAF. Zvečer pa jim je bila prirejena zabava pri Kvaternikovih, kjer so se zbrali prijatelji in člani Jugoslovan-skega ameriškega koncila.

Drugi dan, 6. febr., je delega-cija obiskala otroško bolnišnico Mercy. Obisk je aranžiral Ame-riški rdeči križ. Potem sta dr. Neubauer in poročnik Ratković govorila dijakom na univerzi Kansas City, medtem pa je ga. Nada Kraigherjeva obiskala klini-ko "What-so-ever Well-Baby," kjer dajo matere preiskati svo-je otroke. Nato pa je delegaci-ja južnala v ženskem univerzi-tetnem klubu, no kosilu na obis-kala Delano School za pohablje-ne otroke.

Delegacija je tudi govorila mladinski organizaciji Rdečega križa, katere je bila jako zain-terisirana v Jugoslavijo in ob-ljubila sodelovanje ter poset v Jugoslavijo. Zvečer se je vršil shod v Hrvatsko slovenskem narodnem domu.

Dne 7. februarja pa so delega-ti Rdečega križa Jugoslavije ob-iskali in proučili General Hospi-tal, kjer so imeli priložnost pre-študirati metode in kontrolo za preprečitev tuberkuloze. Opol-dne pa se je vršila diskuzija v mestni hiši v Kansas Cityju, Mo., katere so se udeležili zdrav-niški specialisti. Naša delegaci-ja je zelo kompetentno odgovor-jala na stavljen vprašanja. Dr. Neubauer je nato odpotoval z aeroplanom v Chicago, medtem pa je major W. A. Taylor, ki je bil poveljnik jugoslovanskih za-kloncev v Bariju, Italija, vodil poročnika Ratkovića in Nado Kraigherjevo po mestu, nato pa ju vzel na svoj dom, kjer so ju sprejeli mnogi ameriški prijate-lji.

Drugi dan, 8. febr., pa je pri-šel po delegacijo podpolkovnik Rufus Burrus iz Independence, Mo., kajti on delegacijo osebno pozna, ker je bil z njo skupaj v Bariju. Podpolkovnik Burrus je nato peljal Nado Kraigherjevo in poročnika Ratkovića v mesto Independence, ju počastil na svojem domu, nato pa so vsi skupaj obiskali tudi Trumanovo malo "Belo hišo."

Reči moram, da je delegacija Rdečega križa Jugoslavije žela zelo veliko uspehov med nami in je bila vsepovsod prisrčno sprejeta.

Sedaj pa naj nakratko opišem shod. Udeležba bi lahko sicer bila večja, vendar pa je bil u-speh sijajen. Najprvo je po-zdravil delegacijo naš predsed-nik Jugoslovanskega ameriškega koncila, nato je tamburaški zbor zaigral nekaj domačih ko-madov, zatem pa je nastopil po-ročnik Ratković, ki je govoril v angleščini in napravil na vse navzoče globok vtis. Vsi smo bi-li globoko ganjeni, ko je opisoval trpljenje in junaštvo jugo-slovanskega naroda v času stra-hotne vojne.

Nato je Nada Kraigherjeva anelirala na navzoče, naj še na-daljeujemo z zbiranjem pomoči za jugoslovanske narode, kajti potreba je še vedno velika. Raz-lagala je tudi kaj vse so pretr-pele žene in pomagale vsepov-sod, kjer koli je bilo treba po-

prijeti. Povedala je nam tudi, da je sedaj jugoslovanska žena svobodna in enakopravna. Go-vorila je v slovenskem jeziku.

Potem smo videli film "Ljub-ljana pozdravlja osvoboditelje," nato je nastopil govornik od Ju-goslovanskega ameriškega kon-cila, ki je orisal v svojem krat-kem in jedrnatem govoru ju-naštvo Jugoslovancev v pretekli vojni. To je tudi potrdil major W. A. Taylor na javnih prired-bah v Kansas Cityju, namreč, da so jugoslovanski partizani za-drževali več nemških in italijan-skih divizij kot Američani in Angleži v Italiji.

Pričeli smo s pobiranjem pri-spevkov. Prva se je prijavila blagajnica Jugoslovanskega ameriškega koncila in izročila ček za \$3000 dr. Neubauerju, kateri je bil tako vzradočen, da jo je poljubil iz hvalečnosti. Ta pri-zor nas je vse ganil do solz. Društvo 408 SNPJ je darovalo \$100, nato pa so sledila še dru-ga društva in posamezniki, ta-ko da smo skupaj zbrali \$4200.

Dr. Neubauer pa je nastopil v uniformi jugoslovanskega podpolkovnika, govoril pa je sr-bo-hrvaščino. Obirno nam je pojasneval razmere v Jugosla-viji v času vojne in sedaj ter se lepo zahvalil za prispevke. Vsi smo ga z zanimanjem poslušali, nato pa smo šli na okrepčilo k Kvaternikovim in se zabavali do dveh zjutraj. Žene smo se po-sebno pogovarjale z Nado in smo zaključile, da bomo še na-prej zbirale rjuhe in prevlake za blazine. Platno je nujno po-trebno za bolnike, zato je pri-poročljivo, da ga zbirajo žene po vseh naših naseibinah in po-šljejo v staro domovino.

Se enkrat se prav lepo zahva-ljujem društvom in tajnikom SNPJ, ki so nam pomagali zbirati pomoč za Jugoslavijo. Jed-notina društva so darovala \$1500, skupno je bilo nabrane-ga \$2448, drugo pa smo dodali od veselice, tako da smo imeli skupaj vsoto \$3000, katero smo dali za pomoč Jugoslaviji.

Ta naša priredba in delo za Jugoslavijo zasluži širšega opi-sa, ker pa primanjkuje prostora v listu, naj to zaenkrat zadostu-je. Izvršili smo veliko in huma-nitarno delo za naše trpeče bra-te in sestre v stari domovini.

Mary Kvaternik, tajnica 408 SNPJ.

LOŽ NA NOTRANJSKEM JE ZELO PRIZADET

Chisholm, Minn.—Prigibno pošiljam dve pismi, ki sem jih prejela iz stare domovine. Prvo pismo, ki ji ga je pisal moj ne-čak Franc Kotnik iz Novega me-sta, datirano 7. dec. 1945, se gla-si:

Draga teta!—Vem, da se vam bo čudno zdelo, od kod to pi-samo, vem pa, da ga boste vese-li, ko izveste kdo ga piše. Jaz sem Vaš nečak Franc Kotnik, Šerinov iz Loža na Notranj-skem. Sedaj sem v Novem me-stu v službi. Pred kratkim mi je mama pisala, da je dobila Va-še pismo, v katerem skrbite, če smo ostali živi. Poslala mi je Vaš naslov in vam sedaj pišem.

Pri nas doma v Ložu so vsi živi, razen stare matere, ki so umrli že leta 1942 po veliki la-žki ofenzivi, ko so Italijani po-žgali skoro ves Lož. Pri nas so požgali skoro vse, tako da sedaj nimamo prav nič. Mama, stric in Marišketova Angela, ki je še pri nas, so na stanovanju v fa-rovžu. Micka je sedaj v Golfo-vi hiši, njenega moža pa so ubi-li Italijani leta 1942. Ni mogo-če opisati, kaj so naredili pri nas v Sloveniji italijanski in po-tem še nemški okupatorji. Bilo je nepopisnega trpljenja in gor-ja, lakote, mraza. Skratka, iz-mislili so si vse podivjanosti, da bi izmučili in uničili narod.

Jaz sem odšel v partizane že leta 1942. Ko so Lahi izvedeli, da sem odšel, so prišli po ma-mo. a se je k sreči skrila in prišla za mano v gozd, kjer je ostala do italijanske kapitulaci-je, to je do 8. sept. 1943. Več kot eno leto je prebela v dežju, mrazu in snegu v borbah.

Lož je v tej veliki osvobodil-ni borbi preстал veliko prei-

kušnjo. Padlo je veliko žrtev, saj je nad 35 borcev darovalo svoje življenje na oltar svobode! Okupator je divjal in moril, to-da z vztrajnostjo in žilavostjo smo ga premagali in ga končno pregnali z naše zemlje. Sedaj je naše zemlja svobodna, izvršene so bile svobodne volitve, izvolili smo si ljudi, ki vemo, da bodo delali za narod. Noče-mo kralja, noče-mo reakcionar-nih pijavk, ki so nas tlačile vso predvojno dobo, potem so nas pa pahnili v najhujše gorje, ki si ga more človek zamisliti in ka-kršnega zgodovina do sedaj ne pozna.

Ravno sedaj zaseda v Belgra-du skupščina, ki polaga temelje federativni ljudski republiki Ju-goslaviji, za dolgo, dolgo dobo let! Danes vsak Jugoslovanc z du-šom in sreem prisostvuje zgo-dovinskim dnevom v Belgradu. Danes se zavedamo, da gre za socialno izboljšanje delovnega ljudstva, gre za stvarno demo-kracijo, ne za demokracijo na papirju, kakršna je obstojala v bivši Jugoslaviji. Pri nas je se-daj še težko: manjka nam ene in druge stvari, ki nam jo je uničil okupator. To se ne da hitro po-praviti, toda zavedamo se enega: če bodo v državi razmere in red, ki omogoča napredek in gospo-darski razvoj, je s tem poveda-no vse, da se nam ni treba bati in s skrbjo gledati v bodočnost za vsakdanji kosček kruha, tako kot v bivši Jugoslaviji.

Kako je v Ložu? Razen občin-ske hiše, farovža, sodnijskih hiš in še par drugih, je vse požgano—skratka: Lož je ena sama raz-valina. Domačini, kolikor jih je ostalo živih, so se stisnili po še stoječih hišah. Udobnosti ni, manjka živine, prašičev, konj, obleke, obutve, kajti okupator je uničil vse, kar mu je prišlo pod roko. Pri nas doma ni sedaj prav nič, dasi smo imeli precej živine, prašičev in drugo. Okupa-tor je pustil samo ruševine in smrt. Kljub pomanjkanju in ruševinam pa je ljudstvo moral-no na višku. Povsod se čuje pe-sem, veselje do dela je never-jetno, samo da ni nad glavami več prokletega okupatorja, da ne padajo granate in mine in da ne reglajo strojnice. Danes ni več tega. Danes gre mladina skupno na delo z nasmejanimi obrazi, s pesmijo in vzkliki marš-lu Titu.

Kako je v Ameriki? Iz časopi-sov vidim, da imate velike stave-ke. Tega pri nas ni; pri nas vse-povsod primanjkuje delavcev. Nikakor pa mi ne gre v glavo, kako more reakcionarni tisk v Ameriki pisati o Jugoslaviji, da ni reda in pravice. Meni se zdi, da vsi tisti reakcionarni pisni-ki, kaj takega pišejo, niti ne ve-do, kaj so narodi v Jugoslaviji pretrpeli. In kako smo mi ču-tili simpatije do Amerikancev med vojno! Še se spominjam, ko smo prešli na ameriška le-tala, veliki bombniki, ki so bom-bardirali Nemčijo. Vsač dan jih je letelo preko nas veliko, veli-ko število. Večkrat sem si mi-slil: mogoče je v katerem teh avijonov vaš Pepi ali Stanko. Vedno sem si mislil, da sta tudi ona dva borca proti zatiranju svobodoljubnih narodov, proti fašizmu.

Mama mi je pred kratkim po-slala izvelek iz Vašega pisma, da sta še oba v ameriški arma-di. Če ste z njima v pismenih stikih, ju v mojem imenu prav-lepo pozdravite. Kako se imate pri vas, pa pri Ostruhovih? Ka-ko je Vaš mož? Verjetno, da imate v Ameriki dokaj prijetno življenje, ker ni bilo vojne fron-te med hišami, kakor je bila pri nas. Želim vam, da se imate pri Pepi srečno vrnila iz armade.

Vaše prvo pismo je romalo do Loža cele tri mesece. Mama vam je takoj odpisala, pa morda niste dobili. Včeraj mi je mama pi-sala, da ste pisali na naslov Vi-trihovega Ivana, ker ste mislili, da nas ni več med živimi. Toda bodite brez skrbi, razen stare matere smo vsi živi in zdravi.

V imenu vseh domačih, mame, strica, Angele, Micke in njene hčerke Magdice, vas vse skupaj najlepše pozdravljam, enako tu-di jaz, Vaš nečak—Franc Kotnik.

Drugo pismo, ki ga je pisala moja nečakinja Marija Švigelj iz Loža na Notranjskem, datirano 9. dec. 1945, se v izčrpu gla-si:

Draga teta!—Mnogo časa je preteklo in mnogo gorja smo prestali, odkar sem vam zadnjič

pisala. Stric je prejel Vaše pi-smo, za katero se vam zahvalju-je. Lož je strašno trpel v tej grozni vojni in mnogo žrtev je padlo. Ni dosti manjkalo, da bi nas vse pobili. Tudi mojega dra-gega moža so ubili, tako sem ostala sama s hčerko Magdico, ki je bila stara komaj tri mese-ce, ko so ji očeta ubili. Ostala sta tudi oče in mama, tako da nisva sami. Požgali so nam tu-di dom, da smo ob vse, smo brez obleke in potrebnih stvari.

Noben časopis ne more opisa-ti vsega gorja, ki smo ga mi pre-stali, niti ne more nihče vsega povedati. Šli smo skozi grozo in strah, poleg tega pa skozi trpljenje. Samo iz Loža je padlo okrog 50 mladih fantov. Neka-teri so umrli v internaciji. Kar pride iz Amerike v Jugoslavijo, je sicer precej, a ni zadosti; to je le za prvo silo.

Po Sloveniji so divjali Itali-jani in Nemci, potem pa še do-mobranci, namreč domači izda-jalci, ki so se imenovali bela garda. Belogardisti so bili krivi najhujših ubojstev in klanja. Na čelu izdajalcev je bil škof Rož-man, njemu pa so sledili tudi nekateri duhovniki in drugi iz-mečki slovenskega naroda. Ti so brezvestno izdajali slovenske borce okupatorju. Partizani so se borili za svobodo in pravico, domobranci pa so pomagali so-vražniku!

Sedaj je zavladal mir in mi smo svobodni! Sovražnik je pre-magan, z njim vred pa tudi iz-dajalci lastnega naroda. Tisti, ki so se prodajali okupatorju, imajo sedaj težko vest in jih je sram, poštenemu človeku pa se ni treba sramovati, ker se je bo-ri-l za svoje pravice na lastni zemlji.

Draga teta, zelo me veseli, ko pišete, da tudi Vi čutite z nami in da ste ohranili slovensko srce. Bili ste srečni, ker ste bili v Ameriki med to strašno vojno. Prihodnjic bom več pisala. Pri-srčne pozdrave vsem!—Nečaki-nja Micka.

Tako sta mi pisala nečak in nečakinja. Obe pismi sta zani-mivi in vredni, da jih sleherni rojak prečita.

Franciška Dolhar.

SUŽNJI SE VRAČAJO

Milwaukee, Wis.—Sužnji se vračajo, tako nam poroča naša Prosveta, ki priobčuje dopise naših krvnih bratov in sester, od-kar je navidezno končan petlet-ni bratomorni boj za pravico in svobodo v Jugoslaviji.

Bridka je bila usoda našega naroda, kajti brat je kral brata, oče sina in sin očeta na povelje onih, ki se imenujejo Kristusovi nasledniki. Toda odločnost raz-redno zavednega delavstva je zmaga-la in narodom v federativ-ni Jugoslaviji je zajamčena lep-ša in srečnejša bodočnost.

Ob tej priliki, ko se vsi resni-čoljubni ljudje veselimo zmage in velikega preobrata v Jugosla-viji, ne smemo pozabiti na naše dolžnosti in misliti, da je že kon-čano naše veliko delo. Ostati moramo na delavski pozornici in čuvati našo pridobitev, da ne bo kri naših slavnih borcev zaman prelita. Vedeti moramo, da so naši krivi preroki, ki so ogrnje-ni v talar krščanstva, noč in dan na delu, zaeno pa čakajo samo prilike, da bi ponovno zaigrali krvavo koračnico v imenu Boga in vere, a sebi v prid.

V zadnjih desetih letih smo dočakali nepričakovano važne dogodke, ki so se odigravali po raznih krajih sveta. Naše zna-nje smo obogatili, ko smo opa-zovali klerofašistično revolucijo v Avstriji, Španiji in najkvrva-vejšo bratomorno dramo v Ju-goslaviji. To je dovolj jasno in nam ni treba brskati za nadalj-nimi dokazi.

Ob tej priliki, ko premišlju-jem o bednem položaju naših bratov in sester v stari domovi-ni, se spominjam tudi naših kle-rikalnih garjevocev, in med nji-mi vidim tudi našega srečolovca Stauta, ko pretaka v svojem obu-pu krokodilove solze za nesreč-nim mladim kraljčkom in pri-tem vihti svojo staro, smrdečo golido.

Staut zastuplja čitatele v svojem jetičnem glasilu in po-tvrdja resnico. Njegova najno-vejša izjajdba je purgarska tr-ditev, da niso bile volitve v Ju-goslaviji demokratične in svo-bodne, katere so se vršile 11. no-vembra 1945. Mi smo v raznih angleških časopisih čitali prav-

nasprotno. Ali misli kdo, da je ameriška in angleška vlada pre-znala sedanjo vladno v Jugosla-viji, ki bo bila Stautova zagarka-trditve utemeljena?

Prav tako smo dobili dovolj pojasnila v naši Prosveti, ki je poročala bolj podrobno, kje so bili najuspešnejši klerikalni in-rodkri z duhovniki in nunami. I-tega sklepam, da je Staut svo-je slavne naročnike postavil v ko-na glavo ter jim hoče dopoveda-ti, da je noč svetlejša nego son-ce nan dan. Če hočejo njegovi sla-ri naročniki stati na svojih tr-dih bučah in poslušati Stautov-jim želim popolno svobodo.

Stauta pa bi prosil, naj bi toliko dosleden in tolerant, jim odvzame čevlje in jih poš-lje v Jugoslavijo, kajti tam jih po-trebujejo, tukaj pa ne. Tako bi vsaj delno poravnal krivico, ki jo dela našim slavnim partizanom osvoboditeljem nove Jugosla-vije.

Louis Ambrozich.

NE ZAPOSTAVLJAJMO REVEŽEV

West Middlesex, Pa.—Znam je, da je eksekutiva SANSa za-zadnji seji zaključila, da se b-o od sedaj naprej pobiral vse pre-stovoljne prispevke za mladinsko bolnišnico v Sloveniji. Re-bi bilo lepo in trajen spomen ameriškim Slovincem, ako bi do-segli ta cilj.

Čital pa sem dopis, ki ga je pa-sal brat Terbižan iz Clevelanda, ki namiguje, da bodo v Sloven-ji postavili bolnišnico. Vse de-berjo! Ne strinjam pa se s suge-rijami, da bi večje prispevke vpisavali v zlato knjigo, drug-je v srebrno, tretje v bakreno, na-slabše pa v navadno knjigo. Ta-kaj se mi vidi, da se loči bogati-ne od revežev, s čemer se ne-strinjam. Povem, da ima reve-tako dobro ali pa še boljše us- in čut do svoje stare domovine kot bogataš. Mnogi bi radi po-magali z zadnjim grošem, me-tem pa da bogatin stotak, a m-jih ostane še mnogo.

Torej naj se ne dela razlike v-pisovanjem imen prispevate-ljev v posebnih knjigah. Jaz bi poročam, da bi se ustanovilo v postojank, in sicer v vsakem me-stu, kjer žive Slovenci. Post-janke naj bi imele posebne kn-jge, v katere se naj bi vpisala ta-nčno imena vseh prispevate-ljev za bolnišnico, prejemi pa se naj pošiljajo mesečno v gla-sni urad SANSa. Ko pa bi bil enkrat zbrana dovolj velika vs-ta za bolnišnico, naj bi glasn-urad SANSa opozoril podružni-ce, da knjige z imeni darovalce oddajo v glavni urad, kjer bi se pisali vsa imena v veliko knji-go po abecednem redu. Vsaka država naj bi imela svoj prost-in vsako mesto po redu imen prispevatelev. Knjiga bi se po-tem poslala v staro domovino, se bi spravila v arhiv mladins-ke bolnišnice. Kdor bi želel ka-ti imena prispevatelev, bi la-lahko storil in hitro našel imena države in mesta.

Nikar reveža vedno ne zapo-stavljajmo. Seve, jaz bom zme-raj pri zadnjih, ker je začelno-maj imena zadnja, namreč črka V. Toliko o tem.

Anton Valentinčič.

Pripomba uredništva:—Kob-ko nam je znano, ne bo tukaj nobene diskriminacije—nobeni-zlatih, srebrnih ali bakrenih knjig za bogatine in reveže. Vsakdo, ki bo za otroško bolniš-nico prispeval pet dolarjev ali več, bo njegovo ali njeno ime poslano v stari kraj, tam pa ji-bodo zapisali v "zlato" ali navad-no knjigo najbrže po abecednem-redu. V obeh nove Slovenije nove Jugoslavije, so vsi ljudje enakopravni, bogati ali reveži. Bojazen o kakšni diskriminaci-je prazen strah.

BIVŠI AMERIKANEC PROSI POMOCI

Stružev, Slovenija.—Rad bi dobil naslove mojih nečakov in nečakinj, ki so otroci pokojnega Leonarda Lenasseta, ki je stanov-lj v Meadowlands, Pa., ter bil dolgoletni član SNPJ in nara-dnik Prosvete.

Imena otrok so: Viktor, Leo-nard, Matiček in Frances, ki je poročena z dirigentom washin-gtonskega orkestra. Njegovo ime je George Kunc. Spodaj podpisa-ni in žena vsa stanovata v Bar-na Vista, Pa., se popre pa v Meadowlandsu. Bil sem član SNPJ (Dolje na 2. strani.)

Ali gre res za naš Trst?

Berem, berem. Čim več tega berem, tem bolj se čudim, manj verjamem, ker verjeti ne morem. Ne morem verjeti, da bi rezorela še kje nezreča misel, sovražna Slovincem in Jugoslovonom, kakor je strupeno in pohlepno poganjala v duši našega zagrizenega sovražnika Nemca, ki si je desetletja utiral z zvijačo,

Trsta so naša vrata v svet. Ob
trest s toliko našimi žulji postav-
ljenih podbojih, s toliko naše
krvi okropljenih vrat je **edino**
podlčani vratar slovenski na-
rod. Edino to je resnica in pra-
vica, vse drugo je zvižak in kri-
vica. Ta slovenski vratar pa ne
bo skopuški stiskal; ki bo dru-
gim narodom pot skoznje do
morja sebično zapiral. Nič dru-
gega ne zahteva, kakor da je
svoje zemlje gospodar. Zahteva,
naj ne mu vrag, le **sood** naj mu
bo **malak**, nič drugega.

je Trst dvigal, ko je tesala slovenska in slovarska roka brodove, kako je kasneje zavistni tujece umetno izpodrival slovenski živelj, ki mu je z žuljavo roko robotal, nemška Avstrija pa je namerno trošila težke milijone v izgubo, da so ji bili za pesek v mednarodne oči, češ, ona edina vzdržuje in potrebuje Trst. Vse to je stokrat pribito in stvarno dokazano. Zato se tem bolj čudimo, kako je sploh mogoče po strahovitih petletnih borbah, ki jim je bilo geslo: "Pravica za vse, vsakemu narodu, kar je njegovo" — še načenjati besedno borbo: Čigav bo Trst?

Trst je kost naše slovenske kosti, in to najtrše kraške kosti: Trst je naše okno v svet, skozi katerega gledajo slovenske in jugoslovanske oči preko oceana.

All ste naročeni na dnevnik "Prosveto"? Podpirajte svoj list!

Poroča MARIA EGGER

Natančni načrti za izgon Nemcev iz Madžarske bodo v kratkem izdelani do zadnje podrobnosti. Kmalu se bo začel "povratek v raj" približno 470.000 Nemcev, ki so živeli na Madžarskem. Poslani bodo v deželo svojih prednikov v skupinah po dvajset oseb—v tovornih avtomobilih, ki bodo zakurjeni, s pomočjo male peči na petrolej.

Presenetljivo je, da je odlok vlade, ki je napovedal ta množični izgon Nemcev iz Madžarske, bo večina izmed njih dobila dovoljenje, da ostanejo.

Druga skupina Nemcev, ki bo morala pobrati svoja šila in kopita in oditi, je tudi starejša zgora. To so Nemci, ki so po več generacij živeli na Madžarskem ki pa so, ko je prišel Hitler, izkopali svoja stara imena in "našili" svojo nemško kri ter osnovali takozvani nemški Volksgenbund, da pokažejo svojo zvestobo napram Hitlerju. To je bila Hitlerjeva peta kolona.

Ta skupina je z lepa ali z groda prisilila tudi druge več ali manj asimilirane Nemce, da

Še večja je morda ironija v tem, da so celo nekateri dobro znani židovski pisatelji napadli vlado radi tega, ker je ta kolektivni izgon čisto sličen nacističnim kolektivnim brutalnostim, tako da je moralno in etično nedopusten.

Toda slišati je tudi druge vrste ugovore—nekateri pravijo, da bo izgon pol milijona ljudi iz Madžarske, ki ima danes le približno 9 milijonov prebivalcev, gospodarsko nezdrav postopek, posebno ako se upošteva obupno sedanje stanje madžarskega narodnega gospodarstva. Na Madžarskem je zavladala divja inflacija. Nobenega dvoma ne more biti o tem, da je bil vsaj del teh Nemcev, ki bodo morali zapustiti deželo, v gospodarskem pogledu produktiven.

Zanimivo je tudi vprašanje, ki se postavlja čisto resno, čeravno je na prvi pogled ironično—namreč, kdo bo po odhodu Nemcev prevzel obratovanje črne trga. Bil je namreč skoro izključno nemški monopol. A vsakdo ve na Madžarskem, da bi moral brez črne trga stradati in se bolj zmrzovati.

Nemci, ki žive na Madžarskem, pripadajo trem kategorijam, in dve od teh se bosta morali vrniti nazaj v rajh. Prva teh kategorij je restavracijska in

**DOPISNIKOM IN ČLANOM
JEDNOTE**

Kadar pišete Prosveti ali v glavni urad SNPJ, ne pozabite v naslovu napraviti pošne številke 23 za besedo "Chicago". Na kuverti vselej zapišite: Chicago 23. III. To bo olajšalo delo na čikaški pošti, nam pa pospešilo dostavljanje pošte.

**DOPISNIKOM IN ČLANOM
JEDNOTE**

Kadar pišete Prosveti ali v glavni urad SNPJ, ne pozabite v naslovu napraviti poštne številke 23 za besedo "Chicago". Na kuverti vselej zapišite: Chicago 23, Il. To bo olajšalo delo na čiškaški pošti, nam pa po spoštilo dostavljanje pošte.

bolnišnicah širijo. V sporazumu z veteransko administracijo daje

še tedne ali mesece, preden bo docela okreval in se vrnil v civilno življenje, se še vedno lahko obrne na Rdeči križ za pomoč in drugo, prav kot prej, ko se je boril na fronti.

V bolnišnicah širom dežele vzdržuje Rdeči križ danes isto službo kot jo je izvajal v bolnišnicah preko morja v času, ko so se vršile bitke. Osebe Rdečega križa pomaga bolnim in ranjenim vojakom reševati osebne in družinske probleme, dalje skrbijo za razvedrilo in zabavo veteranov v bolnišnicah s tem, da jim oskrbuje knjige, revije, razne igre, godbo, itd. Uslužbenici Rdečega križa tudi pišejo pisma za one veterane, ki vsled ran in poškodb ter pohabljenosti v rokah ali drugače ne morejo sami pisati svojem in prijateljem, a onim, ki so izgubili dar vida, čitajo iz listov in knjig.

V slučajih odpustitve iz bolnišnice in iz vojaške službe zaradi trajne pohabljenosti je Rdeči križ vedno pripravljen pomagati. V vseh takih slučajih obvestijo vojaške in mornariške bolnišnice Rdeči križ, ki po svojih uslužbenčkih informira odpu-

ščenega veterana glede vladne podpore in drugih pravic iz vidika njegove poškodbe ali pohabljenosti. Ako tako želi, mu tudi pomagajo na p i s a t i tozadevne prošnje in mu oskrbijo zveze z drugimi potrebnimi uradi ali predstavniki bolnic, kjer se je prej zdravil. Na njegovo željo ga tudi priporočijo lokalni organizaciji Rdečega križa v kraju, kamor se iz bolnice poda. Domača služba Rdečega križa je pripravljena pomagati njemu in njegovi družini v raznih problemih tikaajočih se njegove podpore, odškodnine in drugega.

Ker se mnogi veterani še dolgo ne bodo mogli povrniti v civilno življenje, se aktivnosti Rdečega križa v veteranskih

bolnišnicah širijo. V sporazumu z veteransko administracijo daje Rdeči križ na razpolago svoje plačane uslužbence, ki skrbijo, da se spodbuja in koordinira v kolikor mogoče večji meri nudenje prostovoljne službe v veteranskih bolnišnicah. Sredi januarja letos so uslužbenec Rdečega križa pomagali v 30 veteranskih bolnišnicah, kjer so vodili in nadzirali delo prostovoljnih delavcev in delavk iz okoliških krajev. Vsi oni, ki se prijavijo za prostovoljno delo v veteranskih bolnišnicah, pomagajo veteranom in bolniškemu osebju v najrazličnejših ozirih, celo v učenju preprostih ročnih del in rokodelstev.

Poleg vse navedene pomoči, ki jo nudi Rdeči križ bolnim in ranjenim veteranom v bolnišnicah, pa izvaja tudi dodatne aktivnosti, ki so neposredno v zvezi s tem delovanjem. Lansko leto je Rdeči križ potom prostovoljnega dela mnogih svojih prostovoljcev širom dežele omogočil, da se je poslalo v bolnišnice tukaj in preko morja nič manj kot 680.000.000 zavitkov obvez. Prostovoljni delavci in delavke so tudi ukrojile milijon raznih oblačil za bolnike tukaj in v raznih drugih deželah.

Tudi civilni bolniki v bolnišnicah te dežele so deležni pomoči od strani Rdečega križa. Lansko leto so prostovoljne bolničarske pomočnice, ki jih je izuril Rdeči križ, dale 14.736,326 ur svojega časa na razpolago 2.590 civilnim bolnišnicam širom dežele. Od 24.766.000 milj, ki so jih preteklo leto prevzila vozila Rdečega križa, jih je bilo mnogo, ki so služile v svrhu prevoza pohabljenih malčkov in slepcev, bodisi v razne bolnišnice ali pa tudi na vesele izlete v naravo. Vse to je vključeno v programu Ameriškega rdečega križa, ki rad služi vsem, ki so v potrebi v naši deželi ali pa drugod po svetu.

Tako so v zadnjih mesecih skupni dohodki potniškega in blagovnega prometa* znašali 3.027.000 din. Najvažnejše naloge, ki so bile do sedaj izpolnjene, so prevoz hrane, ki je potrebna največjemu delu Črne gore, in prevažanje kolonistov v Vojvodino. Samo v preteklem mesecu je bilo po tej progi prepeljanih okrog 6000 kolonistov.

**Novo ustanovljena tovarna za
mavec zadovoljuje potrebe
Makedonije**

Tovarna za mavce v Skoplju, ki je bila ustanovljena pred nekaj tedni, že popolnoma zadovoljuje potrebe Makédonije v mavcu. Pričela je sprejemati naročila iz drugih federalnih enot. Tovarna je bila ustanovljena, da bi se zadovoljile vedno večje potrebe po mavcu in da bi

bra. Za časa stare Jugoslavije

in med zasledbo so ta rudnik slabo izkoriščali, čeprav je ruda zelo čista. Delavci so vložili v vzpostavitev tovarne in proizvodnjo mavca mnogo truda. Včasih so vodilni člani delali po 36 ur neprekinjeno, tako da bi se delo čim boljše organiziralo. Delavci so prve dni morali delati pod zelo težkimi pogoji, vendar jim je uspelo povečati proizvodnjo in postaviti zdrave temelje za izgradnjo stalne industrije mavca. Izgleda, da bo po postavljenih v Makedoniji devet tovarn za mavec. Ker je mavec iz Kosovca ne samo najboljši v Jugoslaviji, ampak tudi med najboljšimi v Evropi, bi bilo potrebno, da se ta tovarna zaradi Debru. Ker se premog, ki je neobhodno potreben za izdelovanje mavca, nahaja v kraju Vlasina, bi se z vzpostavitvijo tovarne za mavec povečala tudi proizvodna zmogljivost rudnika.

Skrb za vojne sirote

V Prijedoru se vrši vsestranska akcija za preskrbo vojnih sirot. Pri tej akciji sodelujejo vse množične ljudske organizacije. Do sedaj se je javilo preko 70 meščanov, ki žele vzeti k sebi po eno vojno siroto. Pri tej akciji se posebno odlikujejo delavci. Tako je delavec Husein Jakupović, ki je samec, vzel vojno siroto ter plača neki ženi mesecno 1000 dinarjev za vzdrževanje otroka. Delavec Safed Drozdanović, ki ima 11 otrok, je tudi sprejel vojno siroto. Meho Šuljanović ima pet majhnih otrok, pa je vseeno sprejel neko deklico.

rot se nadaljuje.

SUSAŠ

Obnova ladjedelnice "Lazarus"

Ob priliki umika Nemcev in domaćih izdajalcev s Sušaka je bila teško poškodovana ladjedelnica "Lazarus". Po osvoboditvi so delavci v glavnem sami popravili stroje in zgradbe. V ladjedelnici sedaj popravljajo ladjice "Plav" in "Hrvatska". Delavci so popravili tudi enega izmed 12 luških žerjavov, katere so Nemci in domaći izdajalci uničili. Ostale žerjave so demontirali te bodo kmalu popravljani.

LE VKUP, LE VKUP,
UBOGA GMAJNA . . .

Pri nas v Beltincih je veleposredstvo grofice Zich Marije. Preseljevanje osvoboditvijo je pobegnila iz Švice, češ, "da ji ta zrak ne prija". Njena veleposredstva so mešala v Dokležovju okoli 2000 oralarov, v Melincih 700 oralarov, v Beltineh pa do 1500 oralarov. V Dolnjelendavskem okraju je imela še tri velika posestva. Vsa ta zemljo ji je obdelovale prekmursko ljudstvo. Fašistični okupiranci, kot je bil Vogler, so dajali ljudem za delo po eno deblo drva. Za eno deblo drva je moral prekmurski človek delati 90 dni na leto! Bajtarji in kmečki delavci so vse leto garali po njenih poljih. Za zime pa so gladovali. Prisiljeni so bili, da so

Dolnjelendavskem okraju j

imela se tri velika posveta. Vsa to zemljo je je obdelovalo prekmursko ljudstvo. Fašistični okrniki, kot je bil Vogler, so dajali ljudem za delo po eno deblo drva. Za eno deblo drva je moral prekmurski človek delati 90 dni na leto! Bajtarji in kmečki delavci so vae leto garali po njenih poljih. Za zime pa so gladovali. Prisiljeni so bili, da vsi

mursko ljudstvo. Fašistični o

skrbniki, kot je bil Vogler, s
dajali ljudem za delo po eno de-
blo drva. Za eno deblo drva je
moral prekmurški človek delati
90 dni na leto! Bajtarji in kmeč-
ki delavci so vse leto garali po
njihnjih poljih. Za zime pa so gla-
dovali. Prisiljeni so bili, da so

LEV N. TOLSTOJ:

KAZAKI

KAVKAŠKA POVEST

Iz ručine prevel
JOSIP KNAFLIČ

(Nadaljevanje)

Pred davnim, davnim časom so bili pobegnili njih pradedje, staroverci, iz Rusije in se naselili za Terekom, med Čecenci na Grebenu, prvem hrbtu gozdnatih gor Velike Čečnje. Ziveli med Čecenci, so se kazaki pomešali z njimi in se navzeli šeg, življenja in narave gorjancev; a tudi tam so si ohranili, v vsej prvotni čistosti, ruski jezik in staro vero. Bajka, ki je še dandanes živa med kazaki, pripoveduje, da je car Ivan Grozni prišel na Terek, poklical z Grebena pred svoje obličje starešine, jim podaril zemljo na tej strani reke, jih opomnil, naj prijateljsko žive skupaj, in obljubil, da jih ne bo silil ne k podložnosti, ne k drugi veri. Še dandanes trdijo nekateri kazaki rodovi, da so čecenske krvi, in ljubezen do svobode, brezdolnosti, ropa in vojne je glavna poteza njihovega značaja.

Vpliv Rusije se izraža samo z neugodne strani: da jih omejuje pri volitvah, da jim jemlje zvonove in da pošilja vojske med nje. Kazaki, po svojem notranjem nagonu, manj sovražni do čecenske krvi, ki mu je ubil brata, nego vojaka, ki je nastanjen pri njem; da bi branil njegovo vas, ki pa mu zakadi hišo s tobakom. On spoštuje gorjance, svojega sovražnika, a zaničuje vojaka, ki mu je tujec in tlačitelj. Sploh je navaden ruski človek za kazaka nekako tuj, divje in zaničljivo bitje; njegova vzorca vidi pri krošnjarijih, ki prihajajo k njemu, in maloruskih naseljenikih, katerim daje zaničljive priimke.

V lišpu obleke posnema kazak Čerkesa. Najboljše orožje dobiva od gorjancev; najboljše konje kupuje ali krade pri njem. Fant kazak se rad baha z znanjem tatarskega jezika in kadar je židane volje, govori celo z rojakom po tatarsko. Kljub temu misli ta krščanski narod, ki se je izgubil v takšen kot zemlje, ki je obdan od poldivjih mohamedanskih rodov in od vojakov, da stoji na visoki stopnji razvoja in priznava za človeka samo kazaka; na vse drugo gleda s preziranjem.

Kazak preživlja večji del časa v kordonih, na pohodih, na lovu ali pri ribarjenju. Skoro nikdar ne dela doma. Če je kdaj v vasi, je to izjema pravila, in takrat "kroka". Vsak kazak ima doma vina lastnega pridelka, in nezmerno pijačevanje ni toliko skupno nagnenje vseh, koliko bolj šega, katere zanemarjanje bi smatrali za odpadništvo.

Zenako smatra kazak kakor sredstvo za svoje blagostanje; samo dekletu dovoljuje pohajkovati, žena se mora od mladosti pa do pozne starosti trpiti zanj, in on zahteva od žene po jutrovske šegi podložnosti in dela. Vsi deli takega naziranja dosega ženska, ki se telesno in duševno krepko razvija, kljub zunanji podložnosti, vendar, kakor sploh na jutrovem, vpliv in ugled v domačem življenju, ki sta brezprimerno večja nego na zapadu. To, da je odtegnjena družabnemu življenju in vajena težkega moškega dela, ji daje toliko več pomena in veljave v hiši. Kazak, kateremu se zdi neprimerno, v navzočnosti tujih ljudi govoriti s svojo ženo prijazno ali brezpotrebno besedo, čuti nehoteno njeno premoč, kadar je z njo sam. Ves dom, vse premoženje, vse gospodarstvo je pri-

dobila ona in vsega ohranjata le njeno delo in skrb. Dasi je trdno prepričan, da je delo sramota za kazaka in spodobno le za delavca Nogajca in žensko, vendar čuti medlo, da je vse, kar uživa in imenuje svoje, sad njenega truda in da je v oblasti ženske, matere ali žene, ki jo ima za svojo tlačanko, da ga oropa vsega tega, kar uživa.

Razen tega sta neprestano težko možko delo in skrb, izročena njenim rokam, dala grebenski ženski posebno samostojen, možki značaj in čudovito razvila v njej telesno moč, zdrav razum, odločnost in trdnost značaja. Kazakinje so večidel močnejše, pametnejše, bolj razvite in lepše od kazakov. Lepota grebenske ženske je posebno izrazita vsled združenja najčistejšega tipa čerkeskega obraza s širokim in močnim životom severne ženske. Kazakinje nosijo čerkesko obleko: tatarsko srajco, bešmet (tatarska jupa) in čevlje; a ruto na glavi si zavezujejo po rusko. Blišč, čistost in lepota v obleki in v opremljenosti je navada in neobhodna potreba njih življenja. V občevanju z možiki uživajo ženske, in posebno dekleta, popolno prostost.

Vas Novomlinsk velja za rodni kraj grebenskega kazastva. Tukaj so se ohranile bolj nego po drugih vaseh šege Grebencev, in ženske te vasi so slovele od nekdaj zaradi svoje lepote po vsem Kavkazu.

Živi se kazak od pridelkov vinograda in vrta, od polja, kjer raste melone in buče, koruza in proso, od rib, lova in vojnega plena.

Vas Novomlinsk je od Tereka tri verst od daljena in ločena od njega z goro sumo. Na eni strani pota, ki pelje skozi vas, je torej reka, na drugi leže zeleni vinogradi in vrtovi, in v daljavi se vidijo pešeni prodivi nogajske stepe. Vas je obdana z nasipom iz zemlje in trnjevo živo mejo. Iz vasi in vas prideš skozi visoka, na koleh stoječa vrata z majhno, z lokom krito streho; poleg vrat stoji na leseni lafeti top-pokveka, ki sto let ni bila izstreljena in ki so jo nekoč kje uplenili kazaki. Kazak v uniformi, s sabljo in puško stoji včas pri vratih na straži, včas ne; včas prezentira pred kakim mimoidočim častnikom, včas ne. Pod streho vrat je na beli deščici s črno barvo zapisano: 266 hiš, 897 oseb moškega spola, 1012 ženskega spola.

Kazaške hiše stoji na koleh, en aršin (blizu tričetrt metra) od tal in tudi več; pokrite so lepo z lokom in nimajo visokih slemen. Vse so, če ne nove, vendar ravne in čedne, z različnimi visokimi stopnicami; in ne tiče se skupaj, ampak so s širokimi ulicami in prehodi ločene druga od druge. Pred svetlimi, velikimi okni mnogih hiš se dvigajo za ograjami visoko nad strehe temnozeleni jagnedi in nežne akacije s svetlim perjem in belimi, duhtečimi cvetovi; tudi rastejo tukaj bahato bleščeče rumene solnčnice in se ovijajo buče in trte.

Na širokem vaškem trgu vidiš tri štacune s krojnim blagom, s pečki buč in melon, rožiči in poprnjaki, in izza visoke zidane ograje in vrste starih jagnedov gleda dom polkovnega poveljnika; ta hiša je daljša in višja od vseh drugih in ima okna na dve krili.

(Dalje prihodnjič)

obremenjena samo s tistimi služnostmi, ki so iz gospodarskih ozirov nujno potrebne. S temi služnostmi ostane zemlja obremenjena tudi, če preide v državno last.

3. Nujno potrebne služnosti se pri izvedbi agrarne reforme lahko tudi na novo ustanovijo. 4. Zemlja, ki jo obdržijo dosednji lastniki v svoji lasti, ostane obremenjena s tistimi stvarnimi bremenii, ki bremenijo samo njih preostali del zemlje ter s sorazmernim delom dolgov in drugih bremen, ki ustrezajo obdržani površini zemlje.

5. Vse služnosti tako na obdržani kakor tudi na dodeljeni zemlji, ki niso nujno potrebne, ugasnejo in se izbrisajo iz zemljiške knjige. Ugasnejo in izbrisajo se tudi pravice in dolžnosti, izvirajoče iz patronata, ter lovski rezervati.

6. Vprašanja dolgov in bremen, kolikor niso rešena s tem zakonom, bodo urejena posebej.

RAZLASTITEV

6. člen
Da se doseže namen, naveden v 1. členu, se po določbah tega zakona razlastijo:

- veleposestva;
- zemljiška posestva bank, podjetij, delniških družb in drugih zasebnih pravnih oseb;
- zemljiška posestva cerkva, samostanov in verskih ustanov ter vseh vrst ustanov (zadužbin), posvetnih in verskih;
- zemljiška posestva, ki s o med vojno iz katerega koli razloga ostala brez lastnika in brez pravnega naslednika;
- presežek zemljiških posestev nekmetov, ki niso veleposestniki;
- presežek kmečkih posestev.

VELEPOSESTVA

1. Za veleposestva se po tem zakonu štejejo tista kmetijska in gozdna posestva, katerih lastniki ne obdelujejo zemlje sami s svojo družino, ampak z najeto delovno silo ali pa jo dajejo drugim v zakup ali v obdelovanje, če ima več kot 45 ha skupne površine ali pa več kot 25 ha obdelovalne zemlje.
2. Veleposestva se razlastijo v celoti z vsemi zgradbami in napravami, z vsem živim in mrtvim kmetijskim in vsem gozdnim inventarjem brez odškodnine. Razlastijo se tudi pridelki in vse obstoječe zaloge lesa.

8. člen
Zemljiška posestva bank, podjetij, delniških družb in drugih zasebnih pravnih oseb.

1. Zemljiška posestva bank, podjetij, delniških družb in drugih zasebnih pravnih oseb se razlastijo v celoti z vsemi zgradbami in napravami, vsem živim in mrtvim kmetijskim in vsem gozdnim inventarjem brez odškodnine.

2. Pod razlastitev po tem členu ne spadajo zemljiška posestva zadrug za skupno obdelavo

in izkoriščanje zemlje ter zemljiška posestva agrarnih skupnosti, ke so njih člani oziroma udeleženci kmetije. Vprašanje izkoriščanja zemlje po agrarnih skupnostih se bo rešilo s posebnim zakonom. S tem zakonom bo urejeno tudi vprašanje njih lastnine.

3. Vprašanje obveznosti zadruge, ki se jim odvzame zemlja po določbah tega člena, bo urejeno posebej.

4. Bankam, podjetjem, delniškim družbam in drugim zasebnim pravnim osebam se pusti tisti del zemljišč, ki jim je nujno potreben za industrijske, gradbene, znanstvene, kulturne in druge obkorožne namene. Tozadevne odločbe bo izdal minister za kmetijstvo.

9. člen

Zemljiška posestva cerkva, samostanov in verskih ustanov ter vseh vrst ustanov (zadužbin), posvetnih in verskih.

1. Zemljiška posestva cerkva, samostanov in verskih ustanov se razlastijo z zgradbami in napravami ter živim in mrtvim kmetijskim in gozdnim inventarjem brez odškodnine.

2. Cerkev, samostani in verske ustanove obdržijo 10 ha njiv, vrtov, sadovnjakov, vinogradov, travnikov, ledin in gozdnih. Cerkev in nadarbinska zemljiška posestva ter zemljiška posestva drugih verskih ustanov v okviru ene župnije se štejejo za eno celoto.

3. Verskim ustanovam, cerkvam, samostanom in cerkvenim oblastem večjega pomena ali večje zgodovinske vrednosti se pusti do 30 ha obdelovalne zemlje in do 30 ha gozdov.

4. Celokupna zemljiška posestva ustanov (zadužbin) z vsemi zgradbami in napravami, z vsem živim in mrtvim kmetijskim in vsem gozdnim inventarjem se razlastijo brez odškodnine.

(Dalje prihodnjič.)

Razni mali oglasi

MOLDERS and CORE MAKERS
Brass and aluminum tub and
squeezer
Day and Night - Overtime
CALUMET 4895

STENOGRAPHER

PLEASANT OFFICE
GOOD PAY
Tara Mfg. Co.
2518 Archer Ave.

GRINDERS

CENTERLESS
EXPERIENCED
FOREMAN
FOR NIGHT SHIFT
OPERATOR
FOR DAY AND NIGHT
HABER CO.
900 W. NORTH AVE.

"A NATION OF NATIONS"

A NEW BOOK BY

LOUIS ADAMIC

Price \$3.50

Also the following books by the same author:

- My Native Land* 3.75
From Many Lands 3.50
Grandsons 2.50
Laughing in the Jungle ... 3.00
My America 3.75
Native's Return 2.75
Two-Way Passage 2.50
What's Your Name? 2.50

Order from

Proletarec2301 South Lawndale Avenue
Chicago 23, Ill.**Dokončna likvidacija zemljiške gospode****Ljudska oblast uresničila Staro pravdo**

Na podlagi 29. člena zveznega zakona o agrarni reformi in kolonizaciji od 23. avgusta 1945, Uradni list DFJ št. 605/64, in na podlagi pooblastila, danega na zboru poslancev slovenskega naroda dne 3. oktobra 1943 v Kočevju, izdaja Predsedstvo Slovenskega narodno osvobodilnega sveta

ZAKON**o agrarni reformi in kolonizaciji v Sloveniji****SPLOŠNA DOLOČILA****1. člen**

Da se zemlja pravilneje razdeli, se bo v Ljudski republiki Sloveniji izvedla agrarna reforma in ustvaril zemljiški sklad; iz tega sklada se bo zemlja dodelila poljedelcem, ki nimajo zemlje ali je imajo premalo.

2. člen

Zemlja postane last tistega, komur je dodeljena, in se prepiše v zemljiški knjigi na njegovo ime.

3. člen

1. Za ugotovitev, katero posestvo spada po tem zakonu pod agrarno reformo, je v pogledu lastnine odločilno zemljiško-knjižno stanje, glede površine in kulture pa katastrsko stanje na dan 10. julija 1945, ko je bil uveljavljen odlok zveznega ministra za notranje zadeve o prelovi prodajanja, kupovanja in

zadolževanja kmetijskih zemljišč, gozdov, kmetijskih poslopij in objektov. Če katastrski ali zemljiško-knjižni podatki niso točni, je odločilno dejansko stanje.

2. Lastninske spremembe, ki so se izvršile pred 10. julijem 1945 in niso vpisane v zemljiško knjigo, se upoštevajo po določbah, ki jih bo izdal minister za kmetijstvo.

3. Za obdelovalno zemljo se po tem zakonu štejejo njive, vrtovi, sadovnjaki, vinogradi, travniki in taki pašniki, ki so primerni za obdelavo.

4. H kmetijskemu in gozdnemu inventarju, ki se razlasti po določbah tega zakona, se šteje tudi hišni inventar, ki je potreben za redno obratovanje na posestvu, kakor tudi žage, vinske kleti in druge podobne naprave tega posestva z vsem inventarjem.

5. V odvzetem presežku zemljiških posestev, ki se ne razlastijo v celoti, mora biti sorazmeren del njiv.

4. člen

1. Zemljiška posestva moža in žene se štejejo za eno posestvo, če 10. julija 1945 leta nista bila sodno ločena, ne glede na to ali sta samostojna zemljiška lastnika ali solastnika.

2. Za eno posestvo se štejejo tudi zemljiška posestva solastnikov, ki živijo v skupnem gospodinjstvu.

3. Za eno posestvo se šteje nadalje solastnina ene osebe na več zemljiških posestvih kakor tudi lastnina osebe, ki ima razen svoje zemljiške posesti tudi solastninske deleže na drugih zemljiških posestvih.

4. Če ima lastnik zemljiška posestva v več krajih, se ta posestva štejejo kot eno zemljiško posestvo, četudi je del teh posestev v kaki drugi ljudski republiki Federativne ljudske republike Jugoslavije.

5. člen

1. Dodeljena zemlja se prepiše na novega lastnika brez bremen in dolgov.

2. Dodeljena zemlja ostane

Razni mali oglasi

Prve vključbe na posojila za prenovljenje in refinanciranje, dobite po zmeri obrestni meri pri:

KORUNA SAVING & LOAN ASSOCIATION
2832 W. Cermak Rd., Chicago, Ill.
Rockwell 0538

BYE-BYE**HRBTOL**

Tukaj je čisti, modern način olajšati navaden hrbtnol. Johnson's Back Plaster Olajša bolečine, otrp, napetost. V vseh lekarnah. Zadržite Johnson & Johnson kakovost.

CODE & CO.

need at once

MEN and WOMEN

for
LIGHT FACTORY WORK
39 hours per week
Good pay
Apply
656 W. LAKE ST.
4th Floor

WE NEED AT ONCE

MEN - 18 to 55 -

73c per hour—5c additional for night work—Time ½ over 40 hours—54 hour week—Attractive Bonus Plan—Excellent working conditions—Steady work—Apply today

THOMAS MOLDING MFG. CO.
ARCHER & KOLMAR
See Mr. Riley

JANITRESSES

Top Scale Wages
See Mr. Jansen
MADISON TERMINAL BLDG.
9 So. Clinton St.

PUNCH PRESS OPERATORS

Clean plant
Pleasant working conditions
SUPERIOR GASKET & PACKING CO.
6123 S. La Salle

Razni mali oglasi

PORTERS
CHOICE OF 3 SHIFTS
8 AM to 4 PM—70c per hour. 4 PM to 12 midnight or 12 midnight to AM—73½c per hour.
CHICAGO ROTOPRINT CO.
4601 W. Belmont Ave.

PORTERS
BLACKSMITH HELPERS
KLING BROS.
Engineering
1300 No. Kostner

OPERATORS
experienced on single and double needle. New factory.
Good opportunity.
Stitch 'n Style
1219 W. Van Buren

MOVING OUT OF TOWN
Have desperate need for a good car AT ONCE! Willing to pay a good price.
KEDZIE 2868

GIRLS & WOMEN
Needed at once for
LIGHT CLEAN FACTORY WORK
Free Insurance
NEW LUNCH ROOM
"Music while you work"
Apply from 8:30 to 5
EMPLOYMENT OFFICE
R. J. EDERER CO.
540 N. Orleans—Near Grand Ave.

ALTERATIONS
DRAPERS - FINISHED
Experienced
Ladies' better dresses
POWELL
700 No. Michigan

WOMEN WANTED
FOR LIGHT FACTORY WORK—MODERN PACKING HOUSE PLANT
Clean and pleasant working conditions. Paid vacations. Bonus. Insurance plans.
ROBERTS & OAKE INC.
45th PLACE & RACINE AVE—UNION STOCK YARDS

GIRLS
LIGHT FACTORY WORK
STEADY - NO EXPERIENCE NEEDED - GOOD PAY
COME READY FOR WORK
OHMITE MFG. CO., 4851 W. Flournoy St.

ASSEMBLERS
COIL FINISHERS - COIL WINDERS - SOLDERERS
COIL REPAIRERS
With or without experience - Good pay
CONSOLIDATED RADIO PRODUCTS, 350 W. Erie St.

OPERATORS
Experienced on Ladies' Dresses and Sportswear.—Can make \$1.50 day and more. Steady work all year. Paid vacation. Time & ½ 40 hours.
APPLY
333 So. Market St.—6th Floor

GIRLS—For Light Factory Work
New Modern Plant. Night Shift 4:30 PM to 12. Excellent Pay. Steady in Company's Profits.
APPLY
General Luminescent Corp.
732 S. FEDERAL ST.

GIRLS & WOMEN
FOR NIGHTS
• NO EXPERIENCE NECESSARY
• 10% BONUS FOR NIGHTS
• ATTRACTIVE RATE OF PAY
• EXCELLENT WORKING CONDITIONS
• CONGENIAL WORKING COMPANIONS

Go to your Local Movie House where M-G-M-FOX-UNIVERSAL Pictures are now showing—see and hear all about our Beautiful Film
APPLY AT ONCE
DU PAGE PLASTICS CO.
400 Crescent - - - Lombard, Illinois
LOMBARD 1250

Select Your Job and Your Future Too
WE HAVE SEVERAL OPENINGS FOR
SECRETARIES
STENOGRAPHERS
MODERN OFFICE BUILDING JUST BEING COMPLETED
— ALSO —
BOILER ATTENDANTS
Finishing Room Cleaners, 2nd Shift
MATRON - JANITOR
MODERN STEEL CO.
722 James Street - - - Geneva, Illinois